

ВП 10(7)-(25)16(11,13,17).01

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
“БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ
ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В
УРБАНІЗОВАНИЙ (ГІРСЬКІЙ)
МІСЦЕВОСТІ”
(Група, відділення, взвод)
(за досвідом проведення ООС
(раніше АТО))

ТРАВЕНЬ 2021

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

обмежень для розповсюдження не має.

ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З
ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ ДОКТРИН ТА
ПІДГОТОВКИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ

ВП 10(7)-(25)16(11,13,17).01**ЗАТВЕРДЖУЮ****Начальник Головного управління доктрин
та підготовки Генерального штабу
Збройних Сил України
генерал-майор****Олексій ТАРАН****“21” травня 2021 року**

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
“БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ
ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В
УРБАНІЗОВАНИЙ (ГІРСЬКІЙ)
МІСЦЕВОСТІ”
(Група, відділення, взвод)
(за досвідом проведення ООС
(раніше АТО))

**Військова навчально-
методична публікація
командирам з
підготовки та
застосування
вогнеметних підрозділів**

ТРАВЕНЬ 2021**ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:****обмежень для розповсюдження не має.**

**ЦЕНТР ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І
МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ СПІЛЬНО З ГОЛОВНИМ
УПРАВЛІННЯМ ДОКТРИН ТА
ПІДГОТОВКИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

ПЕРЕДМОВА

Військова навчально-методична публікація “Методичний посібник “Бойове застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості (група, відділення, взвод)” розроблено робочою групою офіцерів Центру оперативних стандартів і методики підготовки ЗС України та погоджено з зацікавленими органами військового управління Збройних Сил України.

Цей Методичний посібник надає рекомендації щодо порядку застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості, а також деякі аспекти підготовки вогнеметних підрозділів до дій в гірській місцевості та населених пунктах за досвідом проведення ООС (раніше АТО).

Усі питання, що стосуються цього Методичного посібника надсилати на такі адреси:

до управління доктрин та підготовки військ (сил) Головного управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України на такі адреси: 030168, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 6, Головне управління підготовки Збройних Сил України, ТКМ “Седо-М” – індекс 348 (контактний телефон розробників для надання зауважень та пропозицій – 62-22-819);

або до Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України на такі адреси: 10014, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 17а, Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України, ТКМ “Дніпро” standart@kvdv.dod.ua, ТКМ “Седо-М” – індекс 360 (контактний телефон розробників для надання зауважень та пропозицій – 68-32-101).

ЗМІСТ

	ПЕРЕДМОВА	2
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	4
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	5
1	ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПАЛЮВАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	6
1.1	Початок ери сучасних вогнеметів	7
1.2	Розвиток вогнеметів під час воєн і локальних конфліктів	8
2	ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В УРБАНІЗОВАНИЙ (ГІРСЬКІЙ) МІСЦЕВОСТІ	13
2.1	Завдання вогнеметних підрозділів ланки відділення - взвод	13
2.2	Цілі для вогнеметання в умовах міської забудови та гірської місцевості	13
2.3	Досвід застосування вогнеметних підрозділів у локальних конфліктах на територіях колишніх республік СРСР в урбанізований (гірській) місцевості	14
2.4	Застосування вогнеметних підрозділів в урбанізований (гірській) місцевості за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	14
2.5	Управління вогнеметним взводом (відділенням) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)	19
Додатки:		
1	Варіант проведення тренування з управління вогнеметним підрозділом в ході бою	25
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	27
	ДЛЯ ЗАМІТОК	28

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Вогневе ураження противника із застосуванням вогнеметної зброї – комплекс заходів щодо знищення живої сили противника, бойової легко броньованої техніки, фортифікаційних та інших споруд із застосуванням вогнеметів.

Вогнеметання по окремій цілі - це вогнеметання, що ведеться самостійно або групою вогнеметників по точковій цілі. Окремою ціллю є різноманітні вогневі засоби – гармати, пускові установки ПТКР, БМП, БТР, гусеничні тягачі, автомобільна техніка, жива сила в земляних фортифікаційних спорудах, броньовані та бетонні вогневі споруди.

Залпове вогнеметання – це одночасне вогнеметання (здійснюється за короткий проміжок часу) з декількох вогнеметів за єдиною командою (сигналом). Порядок вогнеметання визначається із урахуванням характеру цілі, наявності вогнеметників та вогнеметів.

Зосереджене вогнеметання - це вогнеметання, що ведеться одночасно двома (трьома) групами вогнеметників по окремій цілі, яка розосереджена по фронту (в глибину). Це вогнеметання застосовують під час дій із завчасно зайнятих вогневих позицій на підступах до переднього краю і в проміжках між районами оборони (опорними пунктами).

Одиночне вогнеметання – це вогнеметання, яке ведеться з одного вогнемета. При цьому розуміють, що коли вогнеметання веде група, то кожен вогнеметник групи веде самостійне вогнеметання. Постріли проводяться через неоднакові проміжки часу.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

У цьому методичному посібнику умовні позначення та скорочення наведено в тексті.

1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПАЛЮВАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Вважається, що зброя масового ураження - привілей ХХ століття. До неї традиційно відносять хімічну, бактеріологічну (біологічну) та ядерну зброю. Але чомусь забувають про бойовий вогонь. Адже запалювальна зброя постійно використовується протягом усієї історії людської цивілізації і її ефективність цілком порівнянна з дією сучасних видів зброї масового ураження.

За допомогою стародавнього як світ вогню століттями успішно вирішувалися бойові завдання, які тепер асоціюються з новомодними видами зброї масового ураження - знищувалися квітучі міста (геноцид), посіви та ліси цілих країн (екологічна війна). Тому запалювальні засоби по їх бойовій ефективності цілком можна назвати ядерною зброєю античності. Але і на порозі III тисячоліття бойове полум'я є одним з найголовніших і потужних вражаючих факторів сучасної зброї. Більш того - вогнеметно-запалювальна зброя вважається одним з найбільш варварських методів сучасної війни.

Поряд з поширеним використанням вогню в мирних цілях люди здавна користуються ним як потужним засобом ураження і руйнування під час воєн. Століттями загарбники проходили "вогнем і мечем" по завойованих країнах. І саме це було одним з основних видів враження противника - вогонь і меч! (і саме в цьому порядку: спочатку вогонь, а вже потім і меч). І якщо мечі в наш час вийшли із застосування, то грізне полум'я в військовій справі живе і процвітає понині, лише тільки багаторазово посиливши свою вражаючу силу. Чого варта одна тільки назва самої надійної та ефективної тактики спустошення ворожої території - тактики "випаленої землі"!

Вогонь – найстаріша в історії людства зброя, що є найбільш універсальною в усі часи і в усіх народів. З'являються нові і зникають старі засоби збройної боротьби, але вогонь був, є і буде одним з основних засобів ураження противника при будь-якому рівні розвитку техніки, технології, цивілізації.

Ефективність полум'я як зброї визначається тим, що досить виникнути навіть невеликого осередку вогню, і пожежа вже цілком самостійно триватиме до тих пір, поки не згорить все, що може горіти. Наочний приклад: щоб одним махом знищити місто середнього розміру з допомогою вибуху, необхідно як мінімум мати ядерну бомбу. А щоб отримати той же ефект за допомогою вогню – досить і одного сірника.

Наші пращури використовували вогонь на війні з неменшою винахідливістю, ніж ми, застосовуючи запалювальні речовини, які не поступаються іноді по своїй бойовій ефективності надсучасним, розробленим на рівні "високих технологій".

Тут слід зазначити, що ніколи в історії людства не існувало абсолютної зброї, придатної до застосування завжди і всюди, в будь-якій тактичній чи стратегічній ситуації. У різний час на цю роль претендували різні види зброї – наприклад кулемети, танки, авіація, ядерна зброя, лазери і зброя "зоряних воєн", - але навіть така настільки вражаюча зброя, як ядерна, не є

насправді універсальною, і на її застосування накладається безліч обмежень: технічних, політичних, фізичних, екологічних, юридичних, етичних тощо. Але проходили століття, приходили і йшли в небуття, змінюючи один одного, претенденти на верховний статус в світі зброї, і, мабуть, тільки запалювальна зброя, не будучи, зазвичай, повністю універсальною, більш за все наближається до цього поняття. Протягом всієї військової історії вона практично завжди виявлялась одним з головних вражаючих факторів, з однаково високою ефективністю вирішуючи як тактичні, так і стратегічні завдання війни. Запалювальній зброї часто належала вирішальна роль результатів багатьох битв, облог, воєн, що змінювали обличчя історії.

Цікаво, що пращуром сучасної вогнепальної зброї стала саме зброя вогнеметна. Тому стародавні запалювальні бойові пристрої з'явилися родоначальниками не тільки суперсучасних напалмів і термобаричних вогнеметів, але й усього спектра сучасної грізної вогнепальної зброї.

Вогнеметно-запалювальна зброя, за поглядами військових фахівців, призначена для ураження живої сили і військової техніки, а також для створення пожеж за допомогою впливу полум'я і високої температури горіння спеціальних речовин. Вона включає запалювальні речовини і засоби їх доставки до цілі. Фахівці відзначають наступні особливості цієї зброї:

можливість ураження великих скупчень живої сили і техніки;

знищення та виведення з ладу на тривалий період часу великих військових об'єктів і населених пунктів;

здійснення значного психологічного впливу на людей (знижується їх здатність до опору);

хворобливість опіків і тривалість стаціонарного лікування уражених.

Вони вважають що низька вартість у порівнянні з іншими видами зброї (оптимальність за критерієм "вартість-ефективність"), а також наявність достатньої сировинної бази дають запалювальній зброї істотні переваги при її масовому застосуванні.

Для доставки запалювальних речовин до цілі призначаються різноманітні вогнеметно-запалювальні засоби, які можуть бути використані різними родами військ.

1.1. Початок ери сучасних вогнеметів

Ранок 9 листопада 1915 року біля Скробовського струмка, де російська і німецька армії вперлися одна в одну потужними лініями траншей і переходів, починався як завжди. З 12 години до 14 години німці три рази кидалися вперед, але рушничним і кулеметним вогнем заганялись назад в окопи.

Через годину німці почали четверту за рахунком атаку. Чим вона відрізнялася від попередніх, росіяни зрозуміли відразу. Вперше в історії в бій були введені ранцеві вогнемети! На ділянці оборони 6 роти 217 полку, а також 6 роти 218 полку російської армії палаючі струмені вогнесуміші досягли окопів і викликали в них пожежі. Відстань там між траншеями становило всього

15 – 20 метрів, і німецькі вогнеметники (див. рис. 1.1) діяли раптово і приголомшливо.

Рисунок 1.1 – німецький вогнеметник часів Першої Світової війни.

На інших ділянках оборони німці створили густу димову завісу, поливаючи землю перед собою палаючою сумішшю, і під її прикриттям підбиралися впритул. Потім вогнеметники буквально залили траншеї горючою рідиною - за повідомленнями очевидців, деякі ділянки укріплень в результаті згоріли повністю. Так, наприклад, висота на правому фланзі 217 полку (“Фердінандів ніс”) вся була в помаранчевих язиках полум’я.

Таким чином, навчені гірким досвідом Першої Світової війни, російське (а незабаром і радянське) командування ухвалило - вогнеметам бути! І вже на початку 1919 року формується Основна вогнеметна рота, що складається з чотирьох взводів і має на озброєнні найрізноманітніші вогнемети, що дісталися Країні Рад у спадок від імперської армії.

1.2. Розвиток вогнеметів під час воєн і локальних конфліктів

А тим часом на планеті потихеньку наступав бум вогнеметів. Військові, оцінивши високий моральний і вражаючий вплив вогнесуміші на ворога, вимагали у війська побільше подібної зброї. Вогнемети перестали бути тільки переносними, їх почали ставити на танки і навіть на літаки (правда, останнє не прижилося).

Друга Світова війна з самого початку показала гостру необхідність участі у загальновійськовому бою вогнеметних підрозділів. Про це явно говорила проста статистика: всього за роки війни тільки вогнеметники Червоної армії (див. рис. 1.2) знищили 33 тисячі солдатів і офіцерів противника, спалили 120 танків і “викурили” противника з більш ніж 5000 оборонних споруд. Тому в Червоній армії широке застосування знайшли різноманітні типи вогнеметів - ранцеві, фугасні і танкові.

Рисунок 1.2 – вогнеметники Червоної армії часів Другої Світової війни.

Слідом за Другою Світовою слідували війна в Кореї, потім у В'єтнамі, а потім запалав Близький Схід. Ранцеві вогнемети, широко застосовуються військами в цих конфліктах (див. рис. 1.3), з плином часу не змінюючись в принципі. Удосконалилися лише окремі компоненти та деталі – зменшувалась вага, силует баків ставав непомітніше. І поступово у струменевих вогнеметів, які перебували на озброєнні десятків країн, проявлявся все сильніше і сильніше один недолік – недостатня дальність пострілу. У легкого ранцевого вогнемета вона становила близько 70 метрів, у важкого – до 200 м. Тоді як самий зубожілий автомат лупив метрів на 500, а то й далі. Тому вже в кінці шістдесятих років військові конструктори зайнялися створенням принципово нового ручного вогнемета.

Рисунок 1.3 – вогнеметник збройних сил США у В'єтнамі.

Поштовхом для винайдення динамореактивних вогнеметів став той факт, що ранцеві вогнемети, що працюють на стисненому повітрі, мали надто малу дальність дії (50 – 70 м), до того ж значна частина пального згоряла у польоті до цілі. Намагаючись підвищити ефективність дії вогнеметів радянські конструктори тульського КБП у 1972 році запропонували цілком нову схему – динамореактивну. Вогнесуміш була герметизована у капсулі, яка доставлялася до цілі за допомогою порохового двигуна, який повністю відпрацьовував у каналі ствола (безвідкатна схема). У 1975 році на озброєння був прийнятий перший радянський динамореактивний вогнемет РПО “Рись” (див. рис. 1.4) багаторазового використання.

Рисунок 1.4 – вогнемет РПО “Рись”.

Довідково: Зважаючи на досвід бойового використання РПО в локальних конфліктах, виявлені недоліки в конструкції і експлуатації вогнемета “Рись”, конструктори КБП під керівництвом генерального конструктора Шипунова вже у 1976 році приступили до робіт по конструюванню одноразового динамореактивного піхотного вогнемета. У 1984 році перші зразки нових вогнеметів розпочали полігонні випробування. Ця зброя отримала назву “реактивний піхотний вогнемет” (за аналогією з вже прийнятим на озброєння у 1975 році РПО “Рись”), але фактично була реактивним штурмовим гранатометом. Після військових випробувань (у тому числі в Афганістані) у 1988 році вогнемету було присвоєно найменування “реактивний піхотний вогнемет РПО” (у військах також називався “Шмель”, за аналогією з одноразовим РПГ-18 “Муха”). Термобарична модифікація РПО спочатку надходила на озброєння тільки вогнеметних підрозділів (окремих батальйонів) хімічних військ, пізніше у повітряно-десантні війська і частини спецназу. Площа ураження термобаричного боєприпасу ПРО-А: на відкритій місцевості — від 50 м², у приміщеннях — до 80 м². Закриті цілі уражаються через різкий перепад тиску навіть без руйнування бронеперегородок, якщо вони не герметизовані (амбразури ДВТ, БТРи з відкритими люками, тощо).

Рисунок 1.5 – вогнеметник обмеженого контингенту радянських військ в Демократичній Республіці Афганістан.

В Афганістані підрозділи радянського спецназу (див. рис. 1.5) для боротьби з афганськими повстанцями в укріплених спорудах застосовували таку тактику: вогнеметник і гранатометник діяли у парі. Спочатку гранатометник пробивав у дувалі отвір, а якщо цього виявлялось недостатньо для знищення цілі, вогнеметник прицільним пострілом запускав туди термобаричний боєприпас.

***Довідково:** Панджшерська операція, що проводилася в долині річки Панджшер (провінція Парван) і прилеглих до неї районах в травні 1982 р. радянськими військами в Демократичній республіці Афганістан.*

Підвищений інтерес до цього району у обох протиборчих сторін був цілком зрозумілий. Долина річки Панджшер, що тягнеться в оточенні гір Гіндукушу майже на 250 км, була однією з основних артерій, що зв'язують центральні провінції країни з Пакистаном. Саме цей район був обраний центром найбільшої опозиційної партії - Ісламського товариства Афганістану, очолюваної Бурхануддіна Раббані. Крім того, там розташовувалися великі поклади смарагдів, рубінів і лазуриту, видобуток яких давала опозиції необхідні кошти для закупівлі озброєння та спорядження за кордоном. Тому не дивно, що долина річки Панджшер і прилеглі до неї гірські масиви були обрані для розміщення "Центральної партизанської бази", що здійснювала підготовку збройних загонів моджахедів, постачання їх зброєю, боєприпасами, продовольством та іншим майном не тільки в самій долині, а й в прилеглих до ній провінціях.

Особливістю цієї операції були ефективні нічні дії мотострілецьких підрозділів, посилені вогнеметними засобами. Під прикриттям темряви, використовуючи "мертві простори" і не виявляючи себе, вони впритул підходили до позицій вогневих засобів противника, обладнаних в печерах і нішах, а потім знищували їх вогнем з вогнеметів.

Сьогодні на заміну РПО-А “Шмель” (див. рис. 1.6) у вогнеметних підрозділах військових частин Збройних Сил України надійшли вогнемеди вітчизняного виробництва РПВ-16 (див. рис. 1.7).

Рисунок 1.6 – вогнемет РПО-А “Шмель”.

Рисунок 1.7 – вогнемет РПВ-16.

Державний науково-дослідний інститут хімічних продуктів у ініціативному порядку продовжує модернізацію лінійки реактивних піхотних вогнеметів. Створюють два нові зразки. Зокрема, штурмовий вогнемет РПВ-18 вагою до 8 кг (за рахунок модернізації та внесення конструкторських змін до РПВ-16) для застосування в умовах міста, а також вогнемет підвищеної дальності й могутності РПВ-20ПДМ (у габаритах РПВ-16) із прицільною дальністю пострілу до 1500 м, який оснастять значно потужнішим термобаричним пострілом.

2. ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕМЕТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В УРБАНІЗОВАНИЙ (ГІРСЬКІЙ) МІСЦЕВОСТІ

2.1. Завдання вогнеметних підрозділів ланки відділення – взвод

Нанесення втрат противнику вогневим впливом вогнеметних підрозділів здійснюється з метою ураження живої сили, знищення озброєння і військової техніки, матеріальних засобів і створення осередків пожеж в районах ведення бойових дій, а також для виконання різних вогневих завдань в тих районах, де застосування артилерії і авіації ускладнено або за умовами обстановки неможливо.

Підрозділи реактивних піхотних вогнеметів застосовуються, як правило, децентралізовано для посилення механізованих (гірсько-штурмових, мотопіхотних, десантно-штурмових, морської піхоти) підрозділів, що діють: в обороні - в смузі забезпечення (на передовій позиції), в складі вогневих засідок, другого ешелону (загальновійськового резерву) при проведенні контратак; в наступі - у складі передових, рейдових, обхідних і штурмових загонів, а також сил і засобів, що залучаються для розгрому підрозділів противника, що залишилися на флангах і в тилу наступаючих військ. При цьому, як правило, механізованому батальйону надається вогнеметний взвод на бойових машинах.

Крім того, вогнеметні підрозділи створюють осередки пожеж та ставлять короткочасні димові завіси. Осередки пожеж створюються, як правило, в тилу противника або перед фронтом його наступаючих (тих, що обороняються) підрозділів з урахуванням можливого напрямку розповсюдження вогню.

2.2. Цілі для вогнеметання в умовах міської забудови та гірської місцевості

Згідно проведеного аналізу описів бойових дій в умовах міської забудови та дрібних населених пунктах, а також гірської місцевості за останні двадцять років головними цілями для вогнеметання були:

а) в населених пунктах (див. рис. 2.1 а – г)

вогневі точки які були обладнані на висотах, териконах, у природних та штучних виїмках та заглибинах, які були обкладені камінням з бійницями або укріплені бетонними блоками;

вогневі точки які були обладнані у багатоповерхівках, напіврозвалених будинках із, переважно, товстими стінами від сорока сантиметрів та великою кількістю вікон – бійниць, а також в інших спорудах, які мали добрий огляд і були розташовані у ключових місцях і контролювали кілька вулиць;

вогневі точки які були обладнані у різноманітних спорудах, що мають виходи до підземних комунікації, переходів, колекторів, тощо;

вогневі точки які були обладнані у раніше підбитій та кинутій біля доріг бронетанковій техніці;

вогневі точки які були обладнані на деревах в зеленій зоні і в сутінках.

а

б

в

г

Умовні позначки:

а – вогневі точки які були обладнані у багатоповерхівках, напіврозвалених будинках; б – вогневі точки які були обладнані на висотах, териконах або укріплені бетонними блоками; в, г – легкоброньована та транспортна техніка тощо.

Рисунок 2.1 – цілі для вогнеметання в умовах міської забудови.

б) в гірській місцевості

вогневі точки, обладнані в печерах, гротах, скельних ґрунтах;

укріплені опорні пункти;

групи піхоти противника, що здійснюють маневр по гірським дорогам;

легкоброньована та транспортна техніка;

запаси матеріальних засобів.

2.3. Досвід застосування вогнеметних підрозділів у локальних конфліктах на територіях колишніх республік СРСР в урбанізованій (гірській) місцевості

Основною тактичною одиницею у бою був вогнеметний взвод, що додавався механізованим (десантно-штурмовим) підрозділам, який вирішував бойові завдання у складі відділень на штатній техніці (БТР, МТЛБ). Найбільша ефективність застосування вогнеметів досягалася під час комбінованого використання термобаричних і запалювальних боєприпасів, внаслідок чого укриття спочатку руйнувалися, а потім підпалювалися. Оскільки противник, як правило, вів мобільну оборону, використовуючи як опорні пункти житлові будинки і промислові будівлі, часто міняючи вогневі позиції, то ефективність

пригнічення вогневих точок противника підвищувалася, коли стрільба з вогнеметів велася залпами по декількох віконних і дверних отворах на різних поверхах. Добре зарекомендував себе такий спосіб ураження противника вночі: розвідник із приладом нічного бачення виявляв ціль, після чого вистрілювалася сигнальна ракета, що виконує роль підсвічування, а через 3 – 4 секунди постріл із РПО-А. Застосування цього вогнемета по бронетранспортерах з відстані 150 – 200 м довело їх високу ефективність. В результаті 1 – 2 пострілів із різних напрямів по БТР екіпаж повністю знищувався. Одночасні залпові удари вогнеметного взводу по перших поверхах дев'ятиповерхових будівель, перетворених на опорні пункти, призводили до того, що будівлі повністю руйнувалися, перетворюючись на купу розвалин.

РПО-А є ефективною зброєю у контрснайперській боротьбі. Якщо не вдається знищити снайпера іншими методами – застосовують тактику 2+1: кулеметник з автоматниками обстрілюють позицію снайпера, не даючи йому підняти голову, а в той час вогнеметник швидко вибігає на позицію і здійснює постріл.

2.4. Застосування вогнеметних підрозділів в урбанізованій (гірській) місцевості за досвідом проведення ООС (раніше АТО)

Основним способом дій вогнеметних підрозділів у наступі в урбанізованій (гірській) місцевості є – підтримка механізованих (гірсько-штурмових, мотопіхотних, десантно-штурмових, морської піхоти) в ході бою. Суть способу зводиться до того, що після розгортання стрільців для атаки вогнеметники перебувають в резерві, розташовуються і переміщуються в безпосередній близькості від командира батальйону (роти, групи). При виявленні в ході бою вогневих точок і інших вогневих засобів, ураження яких ускладнене іншими засобами, вони, за рішенням загальновійськового командира, вражаються вогнеметниками.

2.4.1. Для виконання таких завдань вогнеметники, під прикриттям вогневих засобів і димів, висуваються в бойовий порядок стрільців, а в ряді випадків і вперед бойового порядку і вражають ціль. Вогневі точки в умовах гірської місцевості розташовуються в місцях, що дозволяють вести вогонь на граничні дальності стрільби. Місцевість в секторі обстрілу добре проглядається і прострілюється. Практика показала, що враження таких цілей необхідно проводити як мінімум з двох напрямків двома вогнеметниками. При цьому їх висування на вогневі позиції має ретельно забезпечуватися. Практично на кожного вогнеметника необхідно виділяти групу забезпечення в складі 2 – 3 стрільців і одного піднощика вогнеметів. Враження цілі здійснюється залповим вогнеметанням з двох напрямків по сигналу командира загальновійськового підрозділу. Така тактика дій в більшості випадків забезпечує успішне враження вогневих точок противника.

2.4.2. Найбільш доцільно вогнеметні підрозділи необхідно застосовувати при оволодінні населеними пунктами. У цих умовах вони найбільш ефективні у враженні вогневих точок противника і являються одним з основних засобів при виконанні подібних завдань. Це пов'язано з двома основними факторами. По-перше, умови бою в населеному пункті вкрай ускладнюють застосування артилерії і авіації. По-друге, наявність різних будівель дозволяє вогнеметникам швидко, приховано і практично без втрат вийти на вогневі позиції і уразити ціль. Крім того, умови ближнього бою вимагають ведення вогню на невеликих відстанях до цілі і практично миттєвої реакції системи вогню противника на враження цілі, що раптово з'явилася. Вогнемет РПО-А (РПВ-16), будучи портативною зброєю з потужним боєприпасом, забезпечує вогнеметникам ведення бою в населеному пункті в високому темпі, дозволяє вражати цілі, розташовані в різних будівлях і спорудах.

Як показує аналіз бойового застосування вогнеметних підрозділів при бою в населених пунктах ними так само, як і в горах реалізовувався основний спосіб дій – підтримка стрільців в ході бою.

Однак, слід зауважити що для оволодіння населеними пунктами необхідно завчасно передбачати формування груп прикриття вогнеметників і вони повинні, при наступі в населеному пункті, висуватися в бойові порядки в складі групи забезпечення. При появі цілей, по команді загальновійськового командира, вся група забезпечення з вогнеметниками висувається в зазначеному напрямку і вражає ціль. Фактично в даних умовах мова йде про створення для оволодіння населеними пунктами невеликих мобільних бойових груп в складі 9 – 12 осіб. Такі групи можна називати вогнеметними групами. Вогнеметні групи можуть бути наступного складу: 2 – 3 вогнеметники і 6 – 9 стрільців (див. рис. 2.2), включаючи по одному піднощику вогнеметів на кожного вогнеметника. З урахуванням існуючих поглядів на норми посилення загальновійськових підрозділів вогнеметниками (до одного вогнеметного відділення на мр (дшр, мпр, рмп) в механізованій роті таких груп може бути створено 2 – 3 (в середньому по одній на механізований (мпв, дшв, вмп) взвод.

Вогнеметники з піднощиками вогнеметів приховано, під прикриттям будівель висуваються на вогневі позиції (див. рис. 2.3).

Рисунок 2.3 – прихований порядок висування вогнеметних груп в з прикриттям один одного в населеному пункті (варіант).

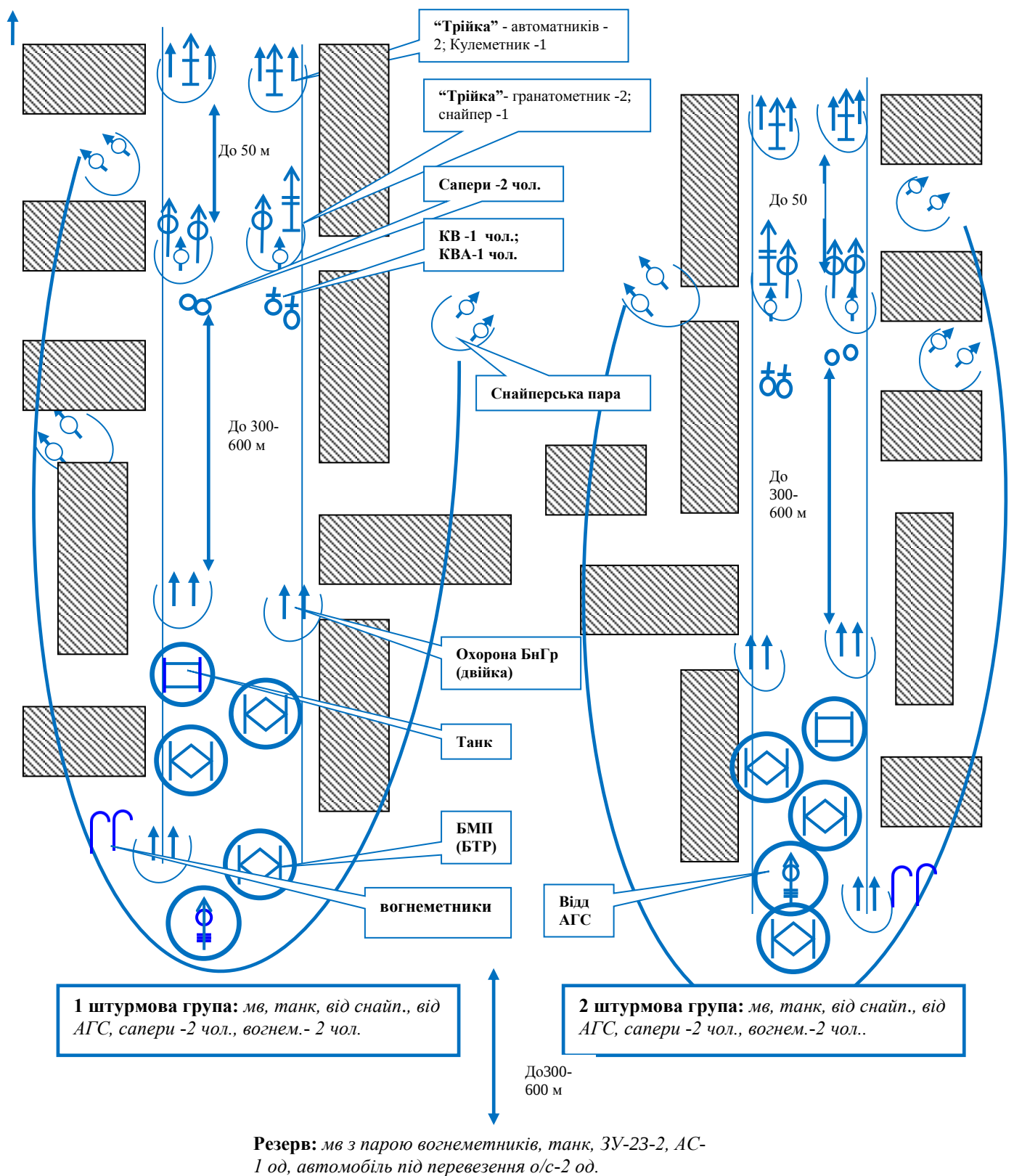

Рисунок 2.1 – схема дій штурмових груп в населеному пункті (варіант).

У цей час інші стрільці зосереджуються на напрямку атаки об'єкта (див. рис. 2.4).

Рисунок 2.4 – порядок зосередження інших стрільців (вогнетних груп) в з на напрямку атаки об'єкта в населеному пункті (варіант).

Вогнетники з двох напрямків вражають вогневу точку, а стрільці стрімко атакують і захоплюють будівлю. Вогнетники, залишаючись на тій самій вогневої позиції можуть підтримати атаку стрільцями будівель, вражаючи вогневі точки противника, що раптово з'являються (див. рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – знищення вогневої точки противника в населеному пункті (варіант).

При діях вогнетників при оволодінні населеними пунктами виявлена особливість бойового застосування вогнетмета РПО-А (РПВ-16), яка полягає в тому, що враження вогневих точок досягалося не тільки за рахунок вражаючих

факторів термобаричного боєприпасу, а й вторинними факторами, пов'язаними з сильним руйнуванням глинобитних і цегляних споруд.

Довідково: При бою в кишлаку Тарілай (ДРА) по одному з взводів 3 пдр був відкритий кулеметний вогонь з бійниці, розташованої 0,5 м вище входних дверей в стіні дувала. За рішенням командира 3 пдр один вогнеметник, під прикриттям вогню автоматників, наблизився до цілі на дистанцію 150 м і через напівзруйновану огорожу зробив один постріл по закритим воротам дувала. Прямим попаданням ворота дувала були розбиті, всередині двору виникла пожежа. Кулеметник, що знаходився поблизу воріт, був убитий.

2.4.3. За схожим сценарієм необхідно діяти вогнеметним підрозділам і у гірській місцевості.

Виявивши вогневу точку противника, обладнану в печері (ніші, гроті тощо) пара вогнеметників використовуючи “мертві простори” і не виявляючи себе, або під прикриттям димів, висуваються і займають позиції для стрільби. В той же час стрільці загальновійськового підрозділу вогнем відволікають увагу противника. Зайнявши вогневу позицію вогнеметники, за командою загальновійськового командира, по черзі або одночасно вражають ціль.

2.4.4. При оволодінні населеними пунктами і бою в зеленій зоні необхідно використовувати масований вогонь вогнеметних підрозділів. Його необхідно застосовувати для придушення живої сили противника в районах, що поросли кущами і деревами, створення пожеж для знищення противника та “викурювання” його з “зеленки”. Таким же чином можна діяти для знищення, встановлених противником, мінних загороджень. В цьому випадку створені масованим застосуванням вогнеметів пожежі знищують (пошкоджують) встановлені міни і розтяжки в лісових насадженнях. Для вирішення таких завдань необхідно залучати до відділення вогнеметників, які в основному повинні вести стрільбу по площам. При цьому може здійснюватися як комплексне застосування РПО-А і РПО-З, так і тільки РПО-З чи навіть РПО.

Способом дій підрозділів в такому випадку буде таким: механізована (мотопіхотна, десантно-штурмова, гірсько-штурмова) рота з вогнеметним відділенням блокує ділянку зеленої зони, зайнятої противником. За розпорядженням командира роти особовий склад здійснює пуск ЗДП. Вогнеметне відділення під прикриттям димів і вогню групи прикриття висувається в бойовий порядок і здійснює залпове вогнеметання по ділянках зеленої зони, звідки ведеться найбільш інтенсивний вогонь противника.

Масоване застосування вогнеметів має місце не тільки при бою в горах і зелених зонах, а й при оволодінні населеними пунктами. Основна мета масованого застосування вогнеметів в населених пунктах є придушення скупчень живої сили противника в сильно укріплених окремо розташованих будинках і невеликих фортецях.

2.4.5. В населеному пункті, де противник веде мобільну оборону, використовуючи в якості опорних пунктів житлові будинки та промислові будівлі, часто міняючи вогневі позиції, ефективність придушення вогневих точок противника підвищується, при стрільбі з вогнеметів залпами по декількох віконних та дверних отворах на різних поверхах. Одночасні залпові удари вогнеметників по перших поверхах багатоповерхових будинків, перетворених противником в опорні пункти, приводить до того, що будівлі повністю руйнуються, перетворюючись на купу руїн. Боєприпас РПО-А (РПВ-16) при вибуху термобаричної суміші створює на відкритій місцевості надмірний тиск $0,4 - 0,8 \text{ кг/см}^2$ в радіусі 5 м від осередку вибуху; у приміщенні площею $90 \text{ м}^2 - 4 - 7 \text{ кг/см}^2$, крім того, температура там піднімається до 800°C . Ударна хвиля може “затікати” в укриття. Під час бою у місті один термобаричний постріл (об’ємного вибуху) по ефективності фугасної дії на основні види цілей рівноцінний пострілу 155 мм артилерійського снаряду.

Висновок

Таким чином, оцінюючи в цілому тактику дії вогнеметних підрозділів, слід зазначити, що вони знаходять застосування як при веденні бойових дій в горах, так і в населених пунктах. Як правило, до виконання бойових завдань вони знаходяться в резерві і знаходяться поблизу командира загальновійськового підрозділу, якому вони додані. Очевидно, це їх місце в бойових порядках визначається відсутністю точних даних про місця розташування вогневих точок до початку атаки. Слід вважати, що якщо місця розташування вогневих точок противника будуть розвідані завчасно, то вогнеметники відразу в бойових порядках діючих загальновійськових підрозділів з групою прикриття будуть висуватися для ураження призначеної цілі. Мабуть, такий варіант дій вогнеметників може бути реалізований в умовах переходу в наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником. Раніше описаний спосіб дій вогнеметників (висування за бойовими порядками) буде характерний для умов переходу в наступ (атаку) з вихідного району (резерву або другого ешелону). Аналізуючи досвід дій вогнеметників в локальних конфліктах, потрібно зазначити, що висуваючись в резерві вогнеметники все ж повинні бути максимально наближені до діючих підрозділів, з тим, щоб в найкоротші терміни знищити вогневі точки противника, що раптово виявляються. Час від моменту виявлення вогневої точки до її враження в середньому складає 7 – 10 хв..

При веденні наступу в горах і населених пунктах з нерегулярними (незаконними) збройними формуваннями, норми посилення становлять: мб (дшб, гшб, мпб) – до вогнеметного відділення, мр (дшр, гшр, мпб) - 1 – 2 пари вогнеметників. Ці норми посилення в цілому, для умов бойових дій з нерегулярними підрозділами, можна вважати достатніми.

Довідково: Найбільш часто стрільба з РПО-А ведеться з дальності 200 – 300 м, при цьому на одну ціль призначалось 2 вогнеметника. Витрата РПО-А на враження однієї цілі в середньому, за винятком стрільби для придушення живої сили, становить 2 – 3 постріли з урахуванням підготовленості

вогнеметника. За наявності оптичного прицілу ОПО-1 підготовлений вогнеметник може вражати цілі на максимальних дистанціях і виконувати завдання по враженню цілей в якості снайпера.

2.5. Управління вогнеметним взводом (відділенням) за досвідом проведення ООС (раніше АТО)

2.5.1. Управління полягає в цілеспрямованій роботі командира взводу (відділення), щодо підтримки бойової готовності підрозділу, підготовки його до бою та керівництва ним під час виконання поставлених завдань.

2.5.2. Основою управління вогнеметним взводом (відділенням) є військове рішення командира загальновійськового підрозділу якому він доданий. Під час бою командир вогнеметного взводу знаходиться у бойовому порядку загальновійськового підрозділу, як правило, на командно-спостережному пункті або в одному з відділень, знаходячись в залежності від обстановки в окопі, бойовій машині або рухаючись в пішому порядку з підрозділом.

Командир вогнеметного взводу управляє підлеглими в мережі командира загальновійськового підрозділу або особистою подачею необхідних команд, сигналів.

Під час роботи на радіозасобах необхідно дотримуватись правил ведення переговорів. В бою всі команди по радіо передаються відкритим текстом при цьому найменування підрозділів та посади командирів вказуються позивними, а пункти місцевості від орієнтирів, а також умовними (кодованими) найменуваннями. Основними засобами візуальної сигналізації є сигнальні освітлювальні патрони, димові шашки, ручні димові гранати, освітлювальні снаряди та міни, а також ліхтарі тощо. Місце командира відділення аналогічне місцю командира взводу, тільки відповідно до бойового порядку загальновійськового підрозділу, якому він доданий. Крім того командир відділення у ході бою очолює одну з груп вогнеметників. У обороні він знаходиться на позиції одного з загальновійськових відділень, а у наступі пересувається в атакуючому підрозділі або за ним на відстані до 60 м. Командир вогнеметного відділення (старший групи) управляє підлеглими командами, які подає голосом, сигнальними засобами і особистим прикладом.

На командира взводу (відділення) покладається повна та особиста відповідальність за бойову готовність, підготовку взводу (відділення), озброєння і техніки до бою та успішного виконання бойового завдання у встановлені терміни, а також за виховання, військову дисципліну, морально-психологічний стан особового складу. Він завжди повинен знати місце знаходження, завдання, потребу підлеглих підрозділів (солдат, сержантів та їх морально-психологічний стан).

2.5.3. Командир вогнеметного взводу, який доданий механізованому (мотопіхотному, десантно-штурмовому, гірсько-штурмовому) батальйону, або

включений до складу БТГр, зобов'язаний прибути до загальновійськового командира і доповісти йому: склад, положення, стан, забезпеченість вогнеметного взводу та його можливості. Потім командир вогнеметного взводу розташовує взвод у районі, який вказав командир батальйону (БТГр) і готує його до ведення бойових дій.

Підготовку пропозицій щодо бойового застосування вогнеметників командир вогнеметного взводу здійснює у тісній взаємодії зі штабом батальйону.

Як правило, пропозиції командира вогнеметного взводу включають:

- завдання вогнеметників в ході бою;
- порядок розподілу вогнеметників по підрозділах;
- можливість створення ділянок зосередженого вогню (розміри ділянки і кількість вогнеметних груп, що пропонується залучити до вогнеметання);
- склад резерву;
- порядок забезпечення вогнеметних підрозділів пострілами і управління ними під час бою;
- організацію взаємодії.

2.5.4. Сутність управління під час бою полягає у безперервному впливі командира взводу (відділення), старшого групи на дії підлеглих та спрямування їх зусиль на виконання поставлених завдань у вказані строки і з найменшими втратами (витратами) сил і засобів.

Як додані підрозділи, вогнеметні групи діють в складі механізованих (мотопіхотних, десантно-штурмових, гірсько-штурмових, морської піхоти) підрозділів, командири яких управляють ними під час бою (додаток). Разом із тим, командир вогнеметного взводу знаходячись на КСП батальйону або поблизу нього також управляє вогнеметними відділеннями (групами) через командирів загальновійськових підрозділів в мережі управління у ланках батальйон-рота-взвод. Для цього він повинен вміти об'єктивно оцінювати бойову обстановку і правильно орієнтуватися в її змінах, бути в курсі усіх змін в раніше прийнятому командиром загальновійськового батальйону рішенні та поставлених завданнях, здійснювати постійний контроль за виконанням вогнеметними відділеннями (групами) завдань і надавати їм допомогу.

2.5.4.1. Функції командира вогнеметного взводу щодо управління в основному зводяться до наступного:

доповідь пропозицій командиру механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) батальйону по уточненню завдань вогнеметним відділенням (групам) у відповідності до обстановки, що змінюється;

на окремих етапах бою за вказівкою командира механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) батальйону передача команд засобами зв'язку і доведення сигналів на виконання завдань в інтересах батальйону (наприклад: зосередження вогню частиною вогнеметних засобів по окремих цілях; постановка аерозольних завіс тощо);

організація вводу у бій резерву і поповнення підрозділів вогнеметами і боєприпасами до стрілецької зброї;

вивід вогнеметних відділень з бою.

При виникненні змін в обстановці командир механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) батальйону уточнює раніше прийняте рішення із залученням командирів доданих підрозділів. При цьому може бути уточнене завдання вогнеметникам, особливо тим, що діють на суміжних флангах рот і резерву.

Виходячи з важливості та черговості ураження цілей, що визначені командиром батальйону, і технічних характеристик вогнемету, командир взводу визначає тип боєприпасу, вид вогню та порядок його ведення. Це і складає основу змісту доповіді його пропозицій.

Уточнене завдання до вогнеметних відділень (груп) командир взводу доводить: резерву – особистим спілкуванням; вогнеметним відділенням (групам), що діють у складі загальновійськових рот (взводів) – через командирів цих підрозділів подачею команд (сигналів) по засобах зв'язку, сигнальними засобами та через посильних.

У ряді випадків командир взводу подає команду (сигнал) на відкриття вогню. Особливо це характерно під час спільних дій вогнеметних груп на флангах рот батальйонів, на стику із сусідами, з метою зосередження вогнеметних засобів на виконання поставленого завдання.

Ввід у бій резерву організується в короткі терміни. Безпосередньо на місцевості командир взводу вказує вогнеметному відділенню (групі), у чие розпорядження воно поступає, з яким завданням, напрямок висування в складі загальновійськового підрозділу.

В окремих випадках резерву ставиться завдання на ураження окремих цілей (об'єктів). При цьому важливим моментом в роботі командира взводу є погодження питань прикриття висування вогнеметників на рубіж вогнеметання вогнем зі стрілецької зброї.

2.5.4.2. В залежності від обстановки поповнення вогнеметами може здійснюватися наступним чином:

висуванням вогнеметників до штатного БТР (БМП, автомобіля);

очікуванням вогнеметниками штатного БТР (БМП, автомобіля) у раніше визначеному місці;

доставкою вогнеметів безпосередньо на позиції (в атакуючий підрозділ) особовим складом, що спеціально призначений для цього командиром загальновійськового підрозділу.

Після витрати носимого боєкомплекту вогнеметів старший вогнеметної групи доповідає командирі механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) підрозділу. Якщо обстановка не дозволяє здійснити швидке поповнення вогнеметами, то вогнеметники діють в якості стрільців, виконуючи завдання підрозділу, якому додані.

Висування вогнеметників для отримання вогнеметів до БТР (БМП, автомобіля) або їх зупинка на місці для очікування його підходу здійснюється з дозволу командира механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) підрозділу.

Якщо вогнеметні відділення діють на БТР (БМП), то вогнемети подаються в кожне відділення і перевозяться в штатній техніці. У випадку, коли в якості транспортного засобу використовується автомобіль, то вогнемети можуть бути подані як до місця його розташування, так і на пункт боєпостачання механізованої (мотопіхотної, десантно-штурмової, гірсько-штурмової, морської піхоти) роти. До того ж подача вогнеметів на пункт боєпостачання механізованої (мотопіхотної, десантно-штурмової, гірсько-штурмової, морської піхоти) роти більш доцільна, тому що він знаходиться значно ближче до вогнеметників, ніж автомобіль.

2.5.4.3. Вивід вогнеметного відділення з підпорядкування командира підрозділу, якому воно було додане на період виконання бойового завдання, здійснюється командиром вогнеметного відділення після отримання команди (сигналу) від командира вогнеметного взводу. Командир вогнеметного відділення доповідає командирі загальновійськового підрозділу, якому доданий, про отримання команди (сигналу) та з його дозволу відбуває у призначений йому район. Команду (сигнал) на відбуття в новий район і вивід відділення з підпорядкування, командир відділення вогнеметників може отримати і від командира механізованого (мотопіхотного, десантно-штурмового, гірсько-штурмового, морської піхоти) підрозділу після отримання ним бойового розпорядження зі штабу батальйону.

Командир вогнеметного відділення всередині транспортного засобу керує діями підлеглих командами, що подаються голосом та встановленими раніше сигналами, а в БТР (БМП) – із використанням переговорного пристрою.

2.5.4.4. Під час дії у пішому порядку командир відділення (старший групи) керує підлеглими командами голосом та встановленими сигналами. Команда, що подається відділенню (групі), звичайно включає: відділення (номер групи, позивний), яку дію здійснити, наказова частина команди. Наприклад: *“ГРУПА ДВА, В НАПРЯМКУ БЕРЕЗИ, ДО БТР ТРИ НУЛЬ ОДИН - ВПЕРЕД!”*

В команді, що подається одному військовослужбовцю, звичайно, вказується: позивний, яку дію здійснити, наказова частина команди.

Наприклад: *“ПАЛІЙ, В НАПРЯМКУ БУДІВЛІ, ПЕРЕБІЖКОЮ, ЗА МНОЮ – ВПЕРЕД!”*

2.5.5. Найважливішим обов’язком командира відділення (старшого групи) в бою є управління вогнем. Воно включає:

розвідку цілей, оцінку їх важливості та визначення черговості ураження, вибір боєприпасу, виду вогню та способи його ведення;

цілевказання, подачу команд на відкриття вогню або постановку вогневих завдань;

спостереження за результатами вогню;

маневр вогнем;
контроль за витратою боєприпасів.

2.5.5.1. Розвідка цілей, оцінка їх важливості та визначення черговості ураження, вибір боєприпасу, виду вогню та способи його ведення

Розвідка цілей ведеться безперервним спостереженням за полем бою. Важливість цілі та черговість її знищення визначається виходячи із втрат, які вона може нанести підрозділу в ході бою.

В тактиці загальновійськових підрозділів важливими вважаються такі цілі, ураження яких в даних умовах обстановки може полегшити та прискорити виконання бойового завдання. До важливих цілей відносяться вогневі засоби противника, БТР, БМП, САУ, ПТКР, кулемети, протитанкові гранатомети, снайперські комплекси тощо.

В тому випадку, коли ці цілі знаходяться від підрозділів взводу в межах їх дальності вогневої дії, вони вважаються небезпечними. Ті вогневі цілі, що знаходяться від взводу на відстанях, що перевищують їх дальність дійсного вогню, вважаються безпечними у цей момент бою.

В першу чергу знищуються небезпечні цілі, в другу – важливі цілі, а потім всі решта.

З точки зору застосування вогнеметів у якості першочергових цілей є небезпечні цілі, відстань до яких не перевищує прицільної дальності стрільби з вогнемета.

Вогнеметники в ході виконання бойового завдання крім боєприпасів (пострілів) запалювальної дії можуть застосовувати також і термобаричні та димові. Вибір конкретного зразка вогнемету та виду боєприпасу (пострілу) залежить від поставленого завдання та їх наявності (співвідношення) в боєкомплекті.

2.5.5.2. Цілевказання, подача команд на відкриття вогню або постановку вогневих завдань

Цілевказання здійснюються від орієнтирів (місцевих предметів), від напрямку руху, а також шляхом використання трасуючих куль та сигнальних засобів.

Наприклад:

Цілевказання командиром відділення (старшими груп):

а) від орієнтирів: “ОРІЄНТИР ТРЕТІЙ, ЛІВОРУЧ П’ЯТДЕСЯТ, БЛИЖЧЕ СТО – КУЛЕМЕТ”;

б) коли ціль розташована близько і чітко видима: “ПРЯМО – КУЛЕМЕТ”; “НА ДЕСЯТЬ ГОДИН – ГРАНАТОМЕТ В ОКОПІ”;

в) коли ціль знаходиться на значній відстані і погано помітна: “ПРЯМО - ТЕРИКОН, ПРАВОРУЧ ДВАДЦЯТЬ – ПТКР”. “НА ОДИНАДЦЯТЬ ГОДИН - ПІДБИТИЙ ТАНК, ПРАВОРУЧ ДЕСЯТЬ, ДАЛІ ТРИДЦЯТЬ – КУЛЕМЕТ В УКРИТТІ”;

г) трасуючими кулями: “ПРАВІЙ КРАЙ ЛІСУ – ВОГНЕВА ТОЧКА, ДИВИСЬ ЗА ТРАСОЮ”.

д) сигнальними засобами: “НА ДВІ ГОДИНИ ПАГОРБ - ПРАВИШЕ ГРУПОВА ЦІЛЬ, СПОСТЕРІГАТИ ЗА ЧЕРВОНИМ ВОГНЕМ”.

Варіанти подачі команди на відкриття вогню:

Кому відкрити вогонь: *“ВІДДІЛЕННЯ”, “ГРУПА ДВА”, “САРМАТ”;*

Цілевказання: *“ОРІЄНТИР П'ЯТЬ, ПІВ СТА ЛІВОРУЧ, ПТКР В ОКОПІ”;*

Установка прицілу: *“ТРИДЦЯТЬ”;* або дальність до цілі: *“ТРИСТА”;*

Точка прицілювання: *“В ЦЕНТР”, “В ПОЯС”;*

Момент відкриття вогню : *“ВОГОНЬ” або “ДВАДЦЯТЬ ДВА”;*

При самостійному виборі моменту відкриття вогню: *“ЗНИЩИТИ”.*

При залповому вогнеметанні команда завершується словами:

“ЗАЛПОМ, ВОГОНЬ”.

Варіанти змісту команд:

а) Для відкриття зосередженого вогню:

“ВІДДІЛЕННЯ, ПРАВОРУЧ ОКРЕМОГО ДЕРЕВА - ПІХОТА, ПРИЦІЛ ТРИДЦЯТЬ, В ЦЕНТР, ЗАЛПОМ – ВОГОНЬ”;

“ГРУПА ”ПІВДЕНЬ”, ОРІЄНТИР П'ЯТИЙ, ПРАВОРУЧ СОРОК - ДЖИП, ШІСТЬ СОТЕНЬ, В ЦЕНТР, ЗАЛПОМ – ДВАДЦЯТЬ ДВА”;

“ГРУПА ДВА, ПО ДІЛЯНЦІ ЗОСЕРЕДЖЕНОГО ВОГНЮ ДВА, ПРИЦІЛ СОРОК, ЗАЛПОМ – ВОГОНЬ”.

б) Для вогнеметання по окремій цілі:

“ГРУПА ТРИ, ОРІЄНТИР ОДИН, ЛІВОРУЧ СОРОК, АГС, ПРИЦІЛ СОРОК, В ЦЕНТР – ЗНИЩИТИ”;

“МАЖОР, НА ДЕСЯТЬ ГОДИН, ДРУГИЙ ПОВЕРХ БУДІВЛІ, КУЛЕМЕТ, ПРИЦІЛ ДВАДЦЯТЬ, В ЦЕНТР – ЗНИЩИТИ”.

2.5.5.3. Спостереження за результатами вогню

Командир взводу (відділення), старший групи веде спостереження за результатами вогню (вогнеметання) і визначає ступінь ураження цілі. Ціль вважається ураженою, якщо вона припинила рух (автомобіль, БТР, БМП), зруйнована (ДВТ), знищена (припинив вогонь кулеметник, розрахунок ПТКР), запалена (автомобіль, будинок, споруда).

2.5.5.4. Маневр вогнем

Маневр вогнем є складовою частиною управління вогнем. Його сутність полягає у зосередженні вогню відділення, двох-трьох груп по одній важливій цілі, своєчасному перенесенні вогню з однієї цілі на іншу і ведення вогню відділенням одночасно по декількох цілях.

2.5.5.4. Контроль за витратою боєприпасів

Командир вогнеметного взводу контролює розхід вогнеметів і здійснює заходи до своєчасного поповнення їх запасів. Для цього він подає заявку старшому командирі (начальнику служби РХБ (ХБРЯ) захисту).

До взводу вогнемети подаються силами і засобами старшого начальника, в окремих випадках – із використанням однією з машин взводу.

Начальник Центру оперативних стандартів і методики
підготовки Збройних Сил України

полковник

Святослав ЩЕРБИНА

Додаток
до Методичного посібника бойове
застосування вогнеметних підрозділів в
урбанізованих (гірській) місцевості
(розділ 2 підпункт 2.5.4)

Варіант

проведення тренування з управління вогнеметним підрозділом в ході бою

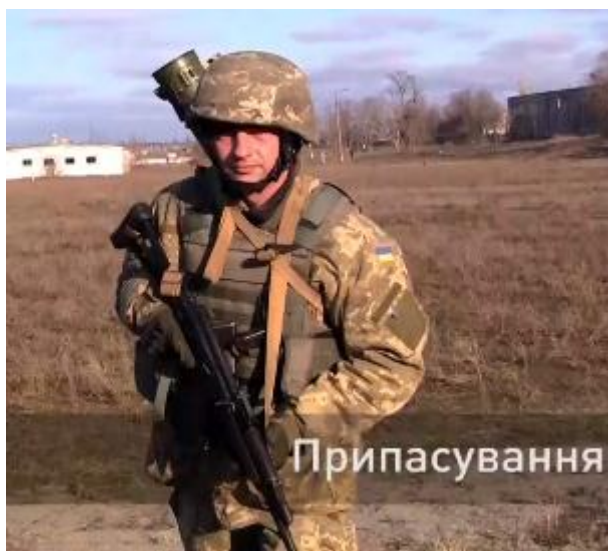
Тренування №__. Розгортання в бойовий порядок і знищення вогневої точки підрозділу незаконного збройного формування в урбанізованій місцевості.

Відпрацювання цього питання доцільно проводити за такими елементами: розгортання взводу в бойовий порядок; знищення вогневої точки підрозділу незаконного збройного формування.

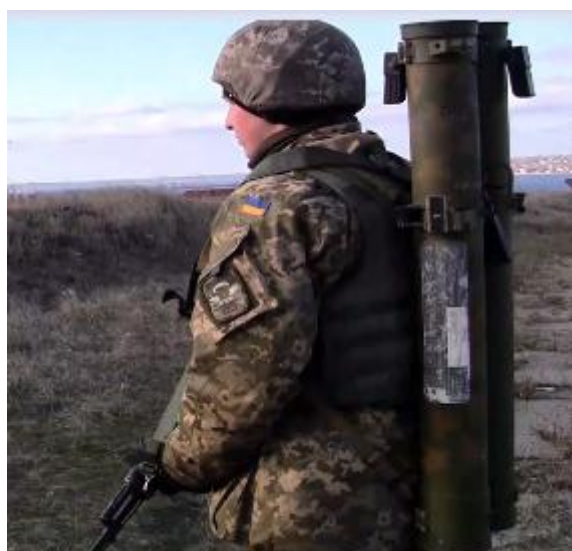
1. Теоретична частина

Командир взводу, оголосивши навчальний питання і порядок його відпрацювання за елементами нагадує та пояснює:

1.1. нагадує особовому складу що реактивних піхотних вогнемет є особистою зброєю одноразового використання. Показує порядок припасування, а також перенесення – він може переноситися по одному пострілу або у в'юку тобто щепленими по два постріли (див. рис. Д 1.1);

а

б

Умовні позначки:

а – порядок перенесення по одному пострілу; б – порядок перенесення у в'юку – щепленими по два постріли.

Рисунок Д 1.1 – порядок припасування та перенесення реактивного піхотного вогнемету.

1.2. нагадує та при необхідності показує особовому складу що стрільбу з реактивних піхотних вогнемет можливо вести з різних положень, що прямо залежить від обставин та місця вогнеметання: стоячи – 60 м і більше; з коліна – від 200 до 400 м; сидючи – до 200 м що дає можливість швидко зробити постріл за 2 – 3 с; лежачи – до 200 м (у цьому випадку корпус і ноги повинні розміщуватися під кутом 60 до вісі вогнемета) (див. рис. Д 1.2 а – г);

а

б

в

Умовні позначки:

а – стоячи; б – з коліна; в – сидючи.

Рисунок Д 1.2 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета.

Г

а – лежачи.

Продовження рисунку Д 1.2 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета.

1.3. також нагадує та при необхідності показує особовому складу що стрільбу з реактивних піхотних вогнемет можливо вести в залежності від обстановки: з окопу; із за укриття; з люка бойової машини, а також приміщення (див. рис. Д 1.3 а – г);

а

Умовні позначки:

а – з окопу.

Рисунок Д 1.3 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета.

Продовження додатка

б

в

г

Умовні позначки:

б – із за укриття; в – з люка бойової машини; г – з приміщення.

Продовження рисунку Д 1.3 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета.

Продовження додатка

пояснює особовому складу, що взвод реактивних піхотних вогнеметів в наступі надається механізованому батальйону і діє, як правило, по відділенням з механізованими ротами. Коли стрільці атакують в пішому порядку, вогнеметники до рубежу спішування рухаються на машинах (див. рис. Д 1.4).

Рисунок Д 1.4 – порядок пересування вогнеметників до рубежу спішування на машинах.

На рубежі спішування вони висаджуються з машин, розгортаються і займають свої місця у бойових порядках підрозділів (див. рис. Д 1.5) попарно з інтервалами між парами вогнеметників з реактивними вогнеметами до 40 – 50 метрів.

Рисунок Д 1.5 – порядок розгортання та зайняття попарно вогнеметниками своїх місць у бойових порядках підрозділів.

Продовження додатка

Отримавши команду на знищення живої сили противника в траншеях, окопах, ходах сполучення та інших оборонних спорудах, вогнеметники висуваються вперед і вражають об'єкти вогнеметанням (див. рис. Д 1.6).

Рисунок Д 1.6 – висування вогнеметників до вогневої точки противника та її знищення.

В ході блокування, оточення та знищення противника механізованим батальйоном на бойових машинах піхоти (бронетранспортерах) вогнеметники рухаються за механізованими підрозділами.

При виявленні довготривалих вогневих точок противника, що заважають своїм вогнем наступу, вогнеметники спішуються і під прикриттям димів та вогню механізованого підрозділу висуваються до вогневих точок противника і знищують їх (див. рис. Д 1.7).

Рисунок Д 1.7 – висування вогнеметників до вогневої точки противника під прикриттям димів.

Під час тренування командир взводу звертає увагу на швидкість і чіткість дій при розгортанні вогнеметників в бойовий порядок, правильність і чіткість подачі команд командири відділень, дотримання встановлених інтервалів між вогнеметниками.

Вогнеметники повинні бути постійно готовими до здійснення маневру вогнем з РПВ та стрілецької зброї (див. рис. Д 1.8). Суть маневру полягає в швидкому переносі вогню з однієї цілі на інші для послідовного або одночасного ураження декількох цілей і в зосередженні вогню по головній (одній) цілі.

Рисунок Д 1.8 – висування вогнеметників до вогневої точки противника під прикриттям димів.

Місце вогневої позиції вказує командир механізованого підрозділу. Під вогневою позицією розуміють місце, що підготовлено для заняття вогнеметником (або групою вогнеметників) для ведення вогню.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ! Місце вогневої позиції може бути безпосереднє в атакуючій лінії або попереду. Це визначається відстанню до цілі (тому що на рівних ділянках місцевості при непідготовленій позиції забороняється стрільба з положення лежачи (див. рисунок Д 1.9) – на відстань більше 200 м, з коліна (див. рисунок Д 1.10) на відстань більше 400 м. Відстань вогнеметників один від одного на вогневій позиції складає 6 – 8 м (8 – 12 кроків) та більше.

Рисунок Д 1.9 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета лежачи.

Рисунок Д 1.10 – положення для стрільби з реактивного піхотного вогнемета лежачи.

Висування вогнеметників на вогневу позицію здійснюється під прикриттям вогню піхотинців. Для цього виділяється кулеметник та 2 – 3 стрільця.

Для вогневих позицій використовуються залишені противником окопи, траншеї, сховища для техніки, воронки від снарядів, бомб тощо.

В цілому це дозволяє вести вогнеметання під вогнем противника з положення з коліна та стоячи, що забезпечить збільшення відстані стрільби з вогнемета та знизить втрати вогнеметників.

Вогнеметникам призначаються основні та запасні а, в ряді випадків, і тимчасові вогневі позиції.

Взаємодія вогнеметників з піхотинцями під час бою є складовою частиною їх бойової діяльності, без якої практично немислимий їх успіх в бою.

2. Практичне тренування

Завдання на ураження цілей під час бою командир механізованої роти (взводу) ставить командиру вогнеметного відділення (старшому групи). Командир вогнеметного відділення (старший групи) призначає необхідну кількість груп вогнеметників та вказує їм місце вогневої позиції та порядок ураження цілей. За командою командира вогнеметного відділення (старшого групи) **“Група, номер _____, прямо 300, вправо (вліво) 30 ціль – кулемет в будинку – ЗНИЩИТИ!”**, вогнеметники в залежності від характеру місцевості та вогню противника, бігом або перебіжками висуваються до цілі, самостійно вибирають місце вогневої позиції та уражають ціль. В команді на ураження цілі також може вказуватися місце вогневої позиції, установка прицілу та точка прицілювання: **“Групі номер _____, вогнева позиція підбитий танк, камінь, орієнтир п’ятий вправо 50, ціль – кулеметна точка у віконному проїмі, приціл сорок, в центр – ЗНИЩИТИ!”**

В залежності від виду та уразливості цілі її ураження здійснюється з одного або декількох напрямків. З одного напрямку ціль уражається парою вогнеметників. За командою старшого вогнеметника **“Рядовий Березівський, в**

напрямку _____ кулемет в будинку, бігом (перебіжками, повзучи) за мною – **ВПЕРЕД!**” вогнеметники висуваються на відстань вогнеметання та займають вогневу позицію, вогнеметання по цілі вогнеметники ведуть самостійно або залпом за командою старшого в парі.

З декількох напрямків ціль уражається двома-трьома парами, які знаходяться на відстані одна від другої на 50 м і більше. Вогнеметання по цілі групи вогнеметників ведуть самостійно або залпом по єдиному сигналу.

Після знищення цілі вогнеметники діють в складі атакуючого підрозділу. При витраті носимого комплекту вогнеметів командир відділення (старший групи) доповідає командирі механізованого підрозділу про це і за командою командира механізованого підрозділу вогнеметники виводяться з бою. Суть виходу вогнеметників з бою полягає в наступному: групи вогнеметників залишаються на місці, пропускаючи вперед атакуючі підрозділи і виходять на напрямок руху БТР. Коли вогнеметне відділення забезпечено автомобілем, то вогнеметники зосереджуються в укритті на напрямку руху автомобіля і очікують його підходу.

Отримавши вогнемети із запасів, що перевозяться на БТР (автомобілі) вогнеметники продовжують виконувати завдання у бойовому порядку механізованих підрозділів.

При знищенні блокованого підрозділу НЗФ в укріплених спорудах командир взводу тренує вогнеметників прихованому висунення до об'єктів враження під прикриттям вогню механізованого підрозділу, правильного вибору дистанцій, чіткого виконання прийомів і способів вогнеметання по цілям.

При знищенні противника, що залишився в траншеях, ходах сполучення та інших укриттях, командир взводу вчить вогнеметників спільним діям зі стрільцями по знищенню противника, що там залишився.

Якщо необхідно, командир взводу може показати зразкові дії по виконанню цих елементів на завчасно підготовленої парі вогнеметників.

Після відпрацювання навчального питання по елементах командир взводу тренує військовослужбовців виконання дій в цілому, після чого проводить розбір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)

1. Наказ Генерального штабу ЗС України від 26.12.2018 № 460 “Про затвердження Тимчасового порядку оформлення військових публікацій у Збройних Силах України”, ВКДП 1-00(03).01.
2. Навчальний відеофільм “Підготовка вогнеметних підрозділів РПО-А” розроблений 143 ЦР ГУОЗ ЗС України 13 грудня 2019 року.
3. Аналізи підготовки і ведення бойових дій військових частин (підрозділів) видів (окремих родів військ (спеціальних військ) ЗС України в Антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей (на теперішній час Операція об’єднаних сил ЗС України).
4. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо застосовуються підрозділів в ході ведення бойових дій на сході України.

ДЛЯ ЗАМІТОК

[illegible]

ДЛЯ ЗАМІТОК

[illegible]

ДЛЯ ЗАМІТОК

[illegible]

ДЛЯ ЗАМІТОК

[illegible]

